

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Thesaurus Eloquentiae Sacrae Et Profanae, Saluti &
incolumitati Rerumpublicarum utilissimae**

Alberti, Alberto

Coloniae Agrippinae, 1669

Vnguentati sacrarum prævaricatores Concionum à divinis Oraculis,
Sanctisq[ue] Patribus acerrimo stylo vituperantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69225](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69225)

alia tamen est hoc aro communior sermonis in-
 temperantia. Nam vana illa foliorum umbra-
 cula, inutilisque verborum quasi propagines
 magnā partem amputavit atas, ac familiarius
 quodam vitium orationis, interea paucorum
 fecit. Siquidem eloquentia nunc luxus est, omni
 propemodum luxu carere; atq; in tantum super-
 vacanea recidere; ut etiam necessariis abstinea-
 mus. Ad extremum, In hortis sapientie iam de-
 licias facimus: sententiolas humiles, & circum-
 cisas, tanquam arbusculas manu retentas; bre-
 ves argutias, pressius quidem castigatas; sed
 sonsurā in sobolem abeunte, sensiculis inde plu-
 rimis, innumero velut herede progerminantes;
 ubiq; vibratos, tenuesq; spiritus, qui non modo
 animos pungant, fertantque, sed in ictu relin-
 quant aculeos; plerunque & vitam, usque adeo
 statim à vulnere moriuntur. Denique in deliciis
 hoc aro pumilioes sunt, & compendia, ut ho-
 minum, sic eloquentia. atq; hac ipsa frugalitas
 dicitur. qua verè luxuria est. Hæcine majestas,
 ac dignitas amplissima facultatis: picto quidem
 no phalerato; sed tenui angustoque navigio iam
 exaggerata merces imponitur: ad præruptos
 hosce scopulos agitur? ad hæc breviter inclemen-
 ter alliditur?

Vnguentati sacrarum prævaricatores Concio-
 num à divinis Oraculis, Sanctisque Patri-
 bus acerrimo stylo vituperantur.

305. **T**Ranseo jam, Auditores, à profanis
 Oratoribus ad sacros Concionato-
 res, pauloque fufius, ac diligentius, quam
 duris

duris sententiarum telis explorata æterni
 Numinis chirographa, veterumque Patrum
 comperta volumina eos omnes, qui tam
 caeleste munus vel ornamentorum luxu
 dumtaxat, nedum etiam pravâ doctrinâ,
 contaminant, transveberent, nunc patefa-
 cio. Sed unde, quæso, ducam initium, nisi à
 perfectissimo Concionatorum omnium ex-
 emplari, à Paulo nimirum Apostolo, à quo
 horrificum illud tulmen vibratur? *a Non su-
 mus sicut plerique, adulterantes verbum Dei?*
 Quod autem hæc verba pertinent, nisi ad cõ-
 cionis sacræ corruptelas execiandas; si qui-
 dem, ut S. Gregorius enucleat, sicut *b adul-
 ter non prolem, sed voluptatem quarit; ita va-
 na gloria serviens Prædicator, rectè adulterare
 verbum Dei dicitur, quia per sacrum eloquium
 non Deo filios gignere, sed suam scientiam desi-
 derat ostentare?* Quod item, nisi eodem, pergit
 Septimius Tertullianus? *c Tantum* (inquit)
*obstrepit adulter sensus, quantum corruptor
 stylus.* Cæterum quia apud Paulum Græci
 Patres *d adulterantes vertunt cauponantes,*
 quis vestrum ignorat, quam luculenter id
 Theodoretus hoc pacto interpretetur? *d Hic
 contra adversarios contendere aggreditur, &
 docet, quod ipse quidem tradit doctrinam, qua
 à divina gratia proficiscitur, illi autem divi-
 num sermonem cauponantur, eum fabulam
 effe.*

V 3

a 2. Cor. 2.

b 8. moral. cap. 35.

c Lib. de Præscript. cap. 16.

d In 2. Cor. 2.

efficientes, & sua cogitata gratia admiscentes, quemadmodum qui vinum purum aqua miscent. a Sicut olim Isaias vaticinatus est: vinum tuum mixtum est aqua; quod lxx. caupones tui miscent aquam, reddiderunt. Quid si idem Pontifex Gregorius vitiosarum architectos Concionum concubinas, ne dum caupones, atque adulteros nominat? Illius certe in eum Canticorum versum: b sexaginta sunt Regina & octoginta concubina: ipsissima hæc verba sunt: Concubina quippe non verè, sed fide dominos diligunt; & ab eis non posteritatem filiorum, sed presentiam commodorum expetunt, nec continentia se exercent, sed libidinem explere concupiscunt. Sic falsi Prædicatores in Ecclesia existunt, quia dum non Christum, sed lucrum, vel laudem diligunt, non spiritaliter, & castè, sed carnaliter, & libidinosè Christo se coniungunt. Bene ergo concubina vocantur, quia Christum, quem prædicant, non spiritu, sed carne sectantur. Nempe qui mente ita corrupta concionantur, prono in vitium alterum lapsu, & stylum ipsum, concionemque solent corrumpere, neque animum dumtaxat, sed Orationis quoque corpus, concubinarum instar, fœdè prostituunt.

306. Quid porro sibi vult vates Ezechiel divino afflatus Numine, orèque indignabundo personans: Et tu fili hominis, inquit, & pone faciem tuam contra filias populi mei, quæ prophetant de corde suo, & vaticinare super eas, & dic

a Is. 1. b Cant. 6. c Ezech. 3.

& dic. Hac dicit Dominus Deus. *Va qui con-*
juunt pulvillo sub omni cubito manus, & fa-
ciunt cervicalia sub capite universa aetatis ad
capiendas animas. Quorsum, rogo, Propheta
sanctus filias populi, & non filios nuncupat?
 Myster. um, ac nodum solleter ita solvit O-
 rigenes. *a Potuit dicere Propheta: super filios*
populi tui, qui prophetant; sed quasi omnes,
qui velamina contexant, & cervicalia consu-
ant sub omni cubito manus, mulieres sint. &
nullus inter eos viri nomine dignus habeatur,
ait Propheta: in filias populi tui, &c. effemi-
nata quippe sunt eorum magistrorum anima, &
voluntates, qui semper sonantia semper canora
componunt, & (ut, quod verum est, dicam) ni-
hil virile, nihil fortè, nihil Deo dignum est in iis,
qui juxta gratiam, & voluntatem audientium
pradicant.

307. Quod si hæc suavia nimis, ac mollia
 sunt, S. Hieronymum severius exprobrant &
 audite. *b Iamenim (inquit) in Ecclesia ista*
quaruntur, omissaque Apostolicorum simplici-
tate, ac puritate verborum, quasi ad Athena-
um, & ad auditoria convenitur, ut plausus cir-
cumstantium suscitentur, ut oratio Rhetorica
artis fucata mendacio quasi quadam meretri-
cula procedat in publicum, non tam eruditura
populos, quam favorem populi quasitura. & in
modum psalterii, & tibia dulce canentis sensus
demulceat audientium: ut verè illud Propheta
Exechielis nostris temporibus possit aptari, di-

V 6

cento

a Ibid.

b In præm. lib. 3. Epist. ad Galatas.

cento Domino ad eum. Et factus est eis quasi
 vox citharæ suæ canentis, & bene compo-
 sitæ, & audiunt verba tua, & non faciunt ea.

308. Porro quia impudicæ mulieres, ac
 meretrices scenas haud rarò dehonestant,
 nonne in has ipsas Gregorius Nazianzenus
 nugivendos Concionatores, nugatoriâsque
 conciones præcisè relegat? *a* Sed neque face-
 tus quispiam (ait) ac jucundus sum, atque ita
 comparatus, ut hominum benevolentiam blax-
 ditius, & assentatione surripere queam, quales
 multos eorum video, qui hoc tempore Sacerdotii
 munus profitentur, qui Fidei nostra pietatem,
 qua prius simplex, atque artis expertus erat, arti-
 ficiosam reddiderunt, ac novum quoddam poli-
 tices genus à foro ad Sancta translata, & à thea-
 tris ad sacrarium, vulgi oculis minimè spectan-
 dum; ita ut audacter hoc dicere oporteat: duk
 jam scena sint, inter quas hoc dumtaxat inter-
 fit, quòd illa omnibus patent, hæc quibusdam;
 illa rideatur, hæc in honore sit, illa theatrica,
 hæc spiritalis nominetur.

309. Nonne ad amiffimæ ferè etiam con-
 gruunt, quæ de hujusmodi scenicis Concio-
 natoribus deplorat quoque D. Chryostomus?
b Hoc Ecclesias Dei inquit subvertit, quoniam
 nec vos sermonem audire quaritis compunctio-
 num, sed potius qui delectare sono valeat per bo-
 nam compositionem, tanquam citharædus au-
 dientes, & nos se viter, & arumnosè facientes,
 vestras sequimur complacentias, quum eas de-
 beremus excidere. Nonne eundem Chryso-
 stomum

a Orat. 27. *b* Hom. 38 ad popul.

stomum in eos, qui facetias extra Conciones quoque serunt, excandescens jam semel, pauloque ante ex me audistis? *a* Parasitorum est, ait, res ista mimorum, Salatorum, fornicantium mulierum: procul à mente libera, procul ab ingenio, procul etiam à seruis: si quisquam est ignobilis, si quisquam est turpis, & obscenus, iste sit & urbane faceris. Quanto magis hoc eodem fulmine Chrysothomuseum, qui hujusmodi scommatis sacras scelerat Conciones, prosterneret? Nonne à Senonensi etiam Concilio dilucidis verbis, ut pariter indicavi, severissime cautum legimus? *b* Si populum (inquit) more scurrarum vilissimorum, dum ridiculas, & aniles fabulas recitant, ad risus cachinnationesque excitaverint: aut (quod deterius est) se Prælati Ecclesiæ, Principibus, Sacerdotibusque detraxerint, &c. Nos volumus tales, tam ineptos, & perniciosos Concionatores ab officio prædicationis suspendi, & à suis Superioribus pro modo, & mensura acriter puniri.

310. Nonne postremò vir gravissimus, ac valde pius Ludovicus Bloisius asseverat planissime: *c* Nimio eloquentia amore mentes eorum, qui minus affecti sunt, facillimè à Deo, ac pietate avocari, atque in præcipitium philantia, superbia, cœnodoxia pertractas, velut ut heas reddi? Atque hæc omnia ex insinuatâ consimilium decretorum apud Patres silyâ ad specimen dumtaxat cæsa sunt.

V 7

Inuti-

a In cap. 5. Epist. ad Ephes. *b* Cap. 35.

c Initio suorum operum.